

Βίος και πολιτεία του αγίου Ιωάννου του Χρυσόστομου

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος

Σημειώσεις από το Συναξάρι του Συμεών του Μεταφραστού (10ου αιώνα)

Περιληπτική παρουσίαση υπό π. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΙΟΝ. ΔΡΑΓΑ, δθ, δφ, δθ.,

Πρωτοπρεσβυτέρου

Στις 13 Νοεμβρίου γιορτάζει η Εκκλησία την κοίμηση του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου που μεταφέρθηκε από τις 14 Σεπτεμβρίου λόγω της Δεσποτικής Εορτής της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού. Το τρέχον έτος 2007 αποτελεί την 1600η επέτειο της κοιμήσεως του μεγάλου αυτού αγίου πατρός και οικουμενικού διδασκάλου της Εκκλησίας (407-2007). Γι αυτό και έχει αφιερωθεί ολόκληρο το έτος στον ιερό Χρυσόστομο. Στο πλαίσιο των πολλών εορταστικών εκδηλώσεων συμμετέχει και το περιοδικό της ενορίας του Αγίου Ιωάννου του Βαπτιστού Βοστώνης με την καταχώρηση κειμένων του αγίου ή αναφερομένων στον άγιο πατέρα. Ο Βίος του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου του μεγάλου Συναξαριστού του Βυζαντίου Συμεών του Μεταφραστού είναι από τους πληρέστερους γι αυτό και τον παρουσιάζουμε στις σελίδες του «Προδρόμου» περιληπτικά για να υπενθυμίσουμε τα βασικά βιογραφικά στοιχεία αλλά και τα έργα, τα πάθη και τη δόξα του Αγίου Πατέρα και Οικουμενικού Διδασκάλου της Εκκλησίας. [Σημείωση: η αρίθμηση αντιπροσωπεύει τα κεφάλαια του κειμένου του Συμεών]

ΠΡΟΟΙΜΙΟ: ΓΕΝΝΗΣΗ, ΑΝΑΤΡΟΦΗ, ΣΠΟΥΔΕΣ, ΑΣΚΗΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ

Στο προοίμιο του Βίου αυτού τονίζει ο Συμεών τη γενική αλήθεια ότι ο βίος των αγίων είναι πάρα πολύ ωφέλιμος για τους χριστιανούς γιατί αποτελεί «παράκληση προς αρετή.» Αυτό, λέγει, ισχύει ιδιαίτερα στην περίπτωση του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου γιατί ο άγιος αυτός μίλησε γι αυτό που έζησε.

1) Καταγωγή και πρώτη ανατροφή: ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος καταγόταν από εθνικούς, έλληνες γονείς, που έγιναν χριστιανοί ύστερα από τη δική του βάπτισή. Τον πατέρα του που ήταν ανώτερος αξιωματικός στο ρωμαϊκό στρατό τον λέγανε Σεκούνδο και τη μητέρα του Ανθούσα. Τον άγιό μας τον βάπτισε ο επίσκοπος Αντιοχείας Μελέτιος. Την πρώτη ανατροφή του και την παιδεία του την έλαβε στην Αντιόχεια. Εκεί έμαθε την ελληνική γραμματική και τα βασικά εγκύκλια γράμματα. Εκεί επίσης σπούδασε τη ρητορική κοντά στο περίφημο σοφιστή Λιβάνιο και τη φιλοσοφία στον καθηγητή Ανδραγάθιο. Ωστόσο ο πατέρας του πέθανε πρόωρα και τον μεγάλωσε η χήρα μητέρα του.

2) Φοιτητής στην Αθήνα: Μετά τις σπουδές του στην Αντιόχεια ήρθε στην Αθήνα για περαιτέρω σπουδές στη φιλοσοφία κοντά στους σοφιστές, και είχε την ευκαιρία να περιηγηθεί ολόκληρη την Ελλάδα. Στην Αθήνα έγινε και το πρώτο κατόρθωμά του, η δημόσια συζήτησή του με τον σπουδαίο σοφιστή Ανθέμιο, πού κατέληξε στην μεταστροφή του Ανθέμιου στην χριστιανική πίστη. Τέτοια ήταν η επιτυχία του πού τον αναζήτησε ο τότε επίσκοπος των Αθηνών να τον καταστήσει διάδοχό του.

3) Επάνοδος στην Αντιόχεια: Για να αποφύγει την χειροτονία του έφυγε ο Ιωάννης από την Αθήνα και επανήλθε στην Αντιόχεια. Εδώ επέλεξε τον ασκητικό βίο μαζί με το φίλο του Βασίλειο πού ήταν και αυτός από την Αντιόχεια. Στην απόφασή του όμως αυτή εναντιώθηκε η μητέρα του που του ζήτησε να μην την καταστήσει χήρα για δεύτερη φορά! Δεν μπόρεσε να αποφύγει την προτροπή της μητέρας του. Την υπάκουσε μέχρι το θάνατό της. Αμέσως μετά διαίρεσε την πατρική περιουσία του σε τρία μέρη και την μεταβίβασε α) στους πτωχούς, β) στις εκκλησίες που στερούνταν τα απαραίτητα λειτουργικά εφόδια και γ) στο δημόσιο (τα ακίνητα, ελευθερώνοντας τους δούλους που εργάζονταν σε αυτά).

4) Αναγνώστης και ασκητής: Στην συνέχεια έγινε αναγνώστης και ασκητής και άρχισε να μελετάει και να ερμηνεύει τις Γραφές με αποτέλεσμα να συναρπάζει τον κόσμο με τα κηρύγματά του. Η σκέψη του όμως ήταν στραμμένη στην ασκητική ζωή. «Τήν ερημίαν ηγείτο του παντός αξίαν», θεωρώντας την σαν κρυμμένο πολύτιμο θησαυρό γιατί εκεί αναζητούσε την παρουσία του Θεού. Έτσι, ακολούθησε τον δρόμο της αδελφής του που είχε ήδη γίνει μοναχή. Εγκατέλειψε την πόλη και προς «τον ησύχιον βίον αυτομολεί» δηλ. έγινε μοναχός από μόνος του. Εδώ επιδόθηκε στην μελέτη της Βίβλου και συνέγραψε τα πρώτα του έργα: τους Περί Ιερωσύνης Λόγους, που εξηγεί ποιος πρέπει να είναι ο ιερέας και τι είναι η χριστιανική ιερωσύνη, το Περί Παρθενίας, που εξηγεί πως η πνευματική ζωή ξεπερνάει τα σωματικά πάθη, το Είς Σταγείριον Μοναχόν δαιμονιζόμενον (σεληνιαζόμενο), που εξηγεί ότι οι δοκιμασίες που επιτρέπει ο θεός στην ζωή των πιστών οφείλονται σε κάποια μυστική πρόνοιά του που θα τους αποκαλυφθεί στον μέλλοντα αιώνα, τούς Περί κατανύξεως δύο λόγους εις Δημήτριον και Στελέχιον, και το Προς Θεόδωρον εκπεσόντα πού εξηγεί ότι όταν πέσει κανείς πνευματικά

πάλι μπορεί να σηκωθεί. Εκτός από αυτά στο πρόγραμμά του είχε την καθημερινή επίσκεψη των ασθενών.

5) Τα πρώτα του θαύματα: Στο ασηκητήριο του αγίου συνέβησαν και διάφορα θαυμαστά γεγονότα. Ο γέροντας Ησύχιος, που ήταν συνασκητής του, βλέπει σε όραμα τον απόστολο Ιωάννη και τον απόστολο Πέτρο να δίνουν στον Ιωάννη αντίστοιχα ένα τόμο (το Ευαγγέλιο) και τα κλειδιά (της αποστολικής εξουσίας)! Ακολουθούν τα θαύματα: **6)** η θεραπεία ενός περιφανή Αντιοχέα που έπασχε από ημικρανία. **7)** Η θεραπεία κάποιου άρχοντα Αρχέλαου της Αντιόχειας που έπασχε από λέπρα που τον έκανε να αφιερωθεί στον Χριστό και να υποκινήσει και άλλους άρχοντες να κάνουν το ίδιο. **8)** Η θεραπεία του Εύκλεου πού είχε χάσει την όρασή του από το ένα μάτι του και αποκαταστάθηκε με την επέμβαση του αγίου. **9)** Η θεραπεία κάποιας Αντιοχειανής Χριστίνας που αιμορροούσε για επτά έτη και ελευθερώθηκε με την προσευχή του αγίου. Και τέλος, **10)** η εξουδετέρωση ενός φονικού λιονταριού που είχε φονεύσει και καταβροχθίσει πολλούς αντιοχειανούς γεωργούς χρησιμοποιώντας σαν μοναδικό μέσο το σημείο του σταυρού.

Η ΠΡΩΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ: ΔΙΑΚΟΝΟΣ ΚΑΙ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑ

10) Αναχωρητής στην έρημο, επιστροφή στην Αντιόχεια και χειροτονία του σε διάκονο: Έχοντας γίνει περιφανής και περιβόητος τα 4 αυτά χρόνια στην Μονή του, δραπετεύει αλλού για να μείνει αφανής. Αναχωρεί σε ερημικό τόπο για δύο χρόνια. Εδώ όμως αρρωσταίνει σοβαρά από την νηστεία και τις κακουχίες. Έτσι η θεία πρόνοια τον οδηγεί πίσω στην Αντιόχεια όπου χειροτονείται διάκονος από τον Αντιοχειάς Μελέτιο και υπηρετεί την εκκλησία για 5 χρόνια.

11) Ο Χρυσόστομος χειροτονείται πρεσβύτερος: Όταν ο Μελέτιος πήγε στην Κωνσταντινούπολη για την Β΄ Οικουμενική Σύνοδο (το 381 μ.Χ.) τότε ο Χρυσόστομος ξαναγύρισε στην Μονή του. Εκεί τον βρήκε ο νέος πατριάρχης Αντιοχειάς, ο Φλαβιανός, που διαδέχτηκε τον Μελέτιο, και τον έπεισε να επιστρέψει στην Αντιόχεια, όπου τον χειροτόνησε πρεσβύτερο. Το έκανε αυτό ο Φλαβιανός γιατί πήρε θεία προσταγή από κάποιον άγγελο! Το ότι η κλήση του Χρυσοστόμου στην ιεροσύνη ήταν θεοπρόστακτη φάνηκε και από ένα ακόμη θαύμα που έγινε την στιγμή της χειροτονίας του. Μια ολόλευκη περιστέρα ήρθε και κάθισε επάνω στην κεφαλή του την στιγμή εκείνη που υποδήλωνε την ξεχωριστή χάρη του Αγίου Πνεύματος που του δόθηκε.

12) Η διακονία του ως πρεσβυτέρου: Η διακονία του ως πρεσβυτέρου τον ανέδειξε σε «χρυσόστομο» (τον κληρικό με το χρυσό στόμα), λόγω των εκπληκτικών ομιλιών και κηρυγμάτων του που βασίζονταν στην εξήγηση των βιβλικών κειμένων. Παράλληλα όμως με το έργο της διδαχής ανέπτυξε και έργο ποιμαντικό και κοινωνικό πού περιλάμβανε ιδιαίτερη φροντίδα για τούς ασθενείς και τους στερημένους. Και η περίοδος αυτή στέφθηκε με θαύματα. Αναφέρονται:

μετάνοια των γονέων του. **14)** Η θεραπεία της γυναίκας ενός αιρετικού Μαρκιωνιστού άρχοντα της Αντιόχειας πού έπασχε από μακροχρόνια νόσο δυσεντερίας και μεταστράφηκε στην ορθόδοξη πίστη και η ίδια και ο άντρας της. Ο σεισμός πού επακολούθησε και είχε σαν συνέπεια την καταστροφή του ναού των Μαρκιωνιστών, που τον ύβριζαν διότι είχε συμβάλει στην μεταστροφή του ομοϊδεάτη τους άρχοντα, και την μεταστροφή όλων τους στην ορθόδοξη χριστιανική πίστη. Και τέλος η επιστροφή πολλών άλλων ειδωλολατρών στην χριστιανική πίστη στην περιοχές του όρους Αμμανού και του όρους Κάσιου.

15) Ο Χρυσόστομος στον πατριαρχικό θρόνο της Κωνσταντινούπολης:

Η διακονία του Χρυσοστόμου στην Αντιόχεια τελείωσε όταν επήλθε ο θάνατος του πατριάρχη Νεκταρίου στην Κωνσταντινούπολη. Τότε ο αυτοκράτορας Αρκάδιος έγραψε στον Φλαβιανό Αντιοχείας και ζήτησε τον Ιωάννη για τον θρόνο της εκκλησίας στην βασιλεύουσα. Επακολούθησε η αντίδραση του Ιωάννη και του λαού, αλλά ο Φλαβιανός τους καθυσύχασε. 16) Έτσι ήλθε ο Ιωάννης στην Κωνσταντινούπολη όπου του έγινε παλλαϊκή υποδοχή. Χειροτονήθηκε στις 16 Φεβρουαρίου από τον Θεόφιλο Αλεξανδρείας. Τότε κήρυξε και τον πρώτο λόγο του στην βασιλεύουσα πού έδωσε την πρώτη γεύση της μεγαλοσύνης του. 17) Τότε έγινε και το πρώτο θαύμα του στην εκκλησία, η απελευθέρωση ενός δαιμονισμένου που παρουσιάστηκε στο μέσον της εκκλησίας.

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ: ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

A) ΤΟ ΑΝΑΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

18) Η διακονία του Χρυσοστόμου στην Κωνσταντινούπολη: Το πρώτο ποιμαντικό έργο του Χρυσοστόμου ήταν έργο ανακαινιστικό και είχε σαν στόχο τα ανθρώπινα ήθη. Μίλησε ανοιχτά εναντίον των συνεισάκτων (των γυναικών που συζούν με αγάμους), εναντίον της πλεονεξίας και του άδικου πλουτισμού, εναντίον της ασωτίας, της αλαζονείας, της κενοδοξίας, της αργολογίας, της επιορκίας και γενικά της υβριστικής στάσης ενάντια στον Θεό. **19)** Σαν άριστος γεωργός έσπειρε και καλλιέργησε με τους λόγους του και την συμπεριφορά του την αρετή, την ελεημοσύνη, την μεγαλοψυχία, την κοινωνικότητα, την γενναιοδωρία (την οποία απαίτησε σαν ποιμενάρχης από τους πλουσίους), την ταπεινοφροσύνη (την οποία αποκαλούσε μητέρα των αρετών), την σωφροσύνη, την παρθενία και, πάνω από όλα, την αγάπη (την οποία θεωρούσε βασίλισσα των αρετών). Τέτοια ήταν τα λόγια του ώστε όποιος τον άκουγε θεωρούσε την ψυχή του ακριβές αντίγραφο του αποστόλου Παύλου («της Παύλου τε ψυχής εκμαγείον είναι νομίσαι την εκείνου ψυχήν»). **20)** Το έργο του ήταν επίσης ιεραποστολικό. Η φροντίδα του επεκτεινόταν σε όλους τους τομείς του δημόσιου βίου και αγκάλιαζε όλες τις εκκλησίες, στα πέρατα της γης («αυτώ κατά Παύλον η μέριμνα πασών των εκκλησιών ην»). Αναφέρεται ιδιαίτερα το έργο του στη Φοινίκη, στους Κέλτες που ήσαν αρειανοί, στους Σκύθες, στους Μαρκιωνιστές, κ.τ.λ. **21)** Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το οικονομικό έργο του. Περιέκοψε τα αναλώματα της εκκλησίας, δηλ. τις υπερβολικές και μη αναγκαίες δαπάνες, και κατεύθυνε τους διαθέσιμους οικονομικούς πόρους στα έργα φιλανθρωπίας, στα νοσοκομεία, στην πρόνοια για τις χήρες, στους ηλικιωμένους, στους πτωχούς και στερημένους και γενικά στα έργα ελεημοσύνης. Όσον αφορά στο προσωπικό του έργο ήταν έργο αδάπανο. Δεν λάβαινε μέρος σε συμπόσια. Δεν έτρωγε με κανένα. Γιατί; Γιατί ήταν ασκητικός, γιατί ήθελε να μείνει απροσωπόληπτος, να μη διακονεί τραπέζας αλλά τον λόγο του Θεού και να καταγίνεται σε αδιάλειπτη προσευχή. Ήταν μιμητής του Παύλου («ούτω πολύς αυτώ και απόρρητος ο προς Παύλου πόθος, ώστε αρμοζόντως ειπείν, τούτο είναι, Ιωάννην Παύλον, όπερ Παύλω Χριστός ετύγχανε, μάλλον δε και Ιωάννην κατά Παύλον Χριστός. Επεί και τοιούτοι κακείου δια Χριστόν οι προς Παύλον έρωτες»).

Ο Απόστολος Παύλος υπαγορεύει
στο αυτί του Αγίου Ιωάννη του
Χρυσόστομου. Εικόνα από το
Αγιογραφείο της IMM Βατοπαιδίου.

22) Η ερμηνεία των επιστολών του απ. Παύλου από τον Χρυσόστομο: Όταν καταπιάστηκε με την ερμηνεία των επιστολών του απ. Παύλου είχε αγωνία μήπως και δεν τις ερμήνευε με τρόπο που ανταποκρινόταν στον σκοπό του αποστόλου. Προσευχόταν λοιπόν να του δοθεί κάποια θεία απάντηση. Έτσι και έγινε και μάλιστα με τρόπο εξαιρετικά θαυμαστό. Κάποιος αυλικός άρχοντας έπεσε άδικα σε

δυσμένεια, απολύθηκε από τον βασιλιά και εκδιώχθηκε από την βασιλεύουσα. Ζήτησε λοιπόν την βοήθεια του αγίου, γιατί γνώριζε, όπως όλοι οι αδικούμενοι, ότι μόνο αν μεσολαβούσε εκείνος θα υπήρχε περίπτωση να αποκατασταθεί. Ο ποιμένας του είπε να τον επισκεφθεί την νύχτα προς αποφυγή σύλληψής του και εκείνος υπάκουσε. **23)** Όταν προσήλθε στο επισκοπείο του άνοιξε ο Πρόκλος, ο οποίος και έσπευδε να ειδοποιήσει τον άγιο. Τον είδε όμως από την χαραμάδα της πόρτας σκυμμένο να ασχολείται με την ερμηνεία των επιστολών του Παύλου. Είδε επίσης και κάποιον άλλον άνδρα, φαλακρό και με πλατειά γένια, που έμοιαζε με τον προφήτη Ελισαίο, να στέκεται πίσω από τους ώμους του και να του ψιθυρίζει κάτι στο αυτί. Σκέφτηκε ότι κάποιος είχε έλθει από έξω χωρίς να του γίνει αντιληπτός και αυτός μιλούσε τώρα στον άγιο. Γύρισε λοιπόν και είπε στον νυχτερινό επισκέπτη να περιμένει. Περνούσε όμως η ώρα και έτσι ξαναπήγε ο Πρόκλος να δει τι συμβαίνει. Ξαναβλέπει τον άγιο να συνομιλεί με τον άγνωστο επισκέπτη. Εν τω μεταξύ όμως ξημέρωσε και χτύπησε το σήμαντρο για τον Όρθρο. Ζήτησε λοιπόν ο Πρόκλος από τον άρχοντα να έλθει την άλλη ημέρα το βράδυ. Έτσι και έγινε. Πάλι όμως βρέθηκε ο Πρόκλος αντιμέτωπος με το ίδιο θέαμα. Όπως ήταν φυσικό, φάνηκε σαν να έχασε την εμπιστοσύνη του ο επισκέπτης στην ειλικρίνεια του Πρόκλου. Εκείνος τον διαβεβαίωσε ότι του έλεγε την αλήθεια και του ζήτησε να υπομείνει και να ξαναδοκιμάσει το επόμενο βράδυ. Έτσι και έγινε. Πάλι όμως τον πρόλαβε το σήμαντρο και ο όρθρος στην αυγή της νέας ημέρας! Βαρύθυμος ο επισκέπτης αποχώρησε χωρίς να διαβεβαιώσει την αυριανή του επάνοδο. Ο Πρόκλος με τη σειρά του αποφάσισε να λάβει τα μέτρα του, να μην φαι, ούτε να κοιμηθεί, αλλά να ξαγρυπνήσει στην πόρτα ώστε να μην εισέλθει στο εξής κανένας άλλος στα δώματα του αγίου. Ήλθε το επόμενο βράδυ, ήλθε και ο επισκέπτης. Ο Πρόκλος τον διαβεβαίωσε ότι ήταν ο πρώτος και μοναδικός επισκέπτης και πήγε να ειδοποιήσει τον κύριό του. Αντίκρισε όμως το ίδιο θέαμα. Τότε κατάλαβε ότι το θέαμα δεν ήταν ανθρώπινο αλλά θείο! Γύρισε λοιπόν και εξήγησε το γεγονός στον νυχτερινό επισκέπτη, που απεχώρησε και πάλι με μεγάλη λύπη. Αργότερα καλεί ο άγιος τον Πρόκλο και τον ρωτά αν ήλθε κάποιος επισκέπτης που περίμενε από μέρες. Ο Πρόκλος του δίνει εξηγήσεις. Ο άγιος απορεί και τον ρωτά πως ήταν ο συνομιλητής του πού είδε ο Πρόκλος. Εκείνος με την σειρά του τού δείχνει την εικόνα του Παύλου που κρεμόταν απέναντί του. Αυτός ήταν! Τότε κατάλαβε ο άγιος Χρυσόστομος την σημασία αυτού του θαύματος. Ήταν η θεία απάντηση στο ερώτημά του που περίμενε. Πήρε λοιπόν θάρρος και έφερε εις πέρας την ερμηνεία όλων των επιστολών του απ. Παύλου. Ωστόσο τον επισκέφτηκε και πάλι ο άρχοντας και με την μεσολάβηση του αγίου ποιμένα αποκαταστάθηκε από τον βασιλιά.

24) Η αυστηρή ποιμαντορία του αγίου και το κόστος της! Ο άγιος δεν έπαψε στις ομιλίες του και στις προσωπικές επαφές του να ελέγχει αυστηρά τους κληρικούς και τους λαϊκούς. Τους έλεγχε για το βίο τους και την συμπεριφορά τους, γιατί ο ζήλος του για την εκκλησία και την αγιότητά της ήταν σαν φωτιά πού έκαιγε μέσα στα σωθικά του. Έτσι ο επιεικής και ηπιότατος ποιμενάρχης φάνηκε στους

ασυναίσθητους πολίτες βαρύς και αποβλητέος. Σε αυτήν την δυσφορία προστέθηκαν και άλλες. **25)** Ο πρωθυπουργός Ευτρόπιος, που ήταν προηγουμένως θερμός υποστηρικτής του Χρυσοστόμου, έγινε ξαφνικά αντίπαλός του. Συμφώνησε με τις αρχές, αντίθετα με τον ποιμενάρχη, να καταργηθεί το άσυλο της προσφυγής στην εκκλησία, γιατί το χρησιμοποιούσαν αυτό πολλοί αδικημένοι που πρόστρεχαν στον άγιο ποιμένα για συμπαράσταση και βοήθεια. Δεν ήξερε ο Ευτρόπιος, λέγει ο συναξαριστής, ότι ακόνιζε το μαχαίρι εναντίον του εαυτού του! Όταν αργότερα χρειάστηκε να προσφύγει ο ίδιος στην εκκλησία βρήκε το δρόμο κλειστό. Ποιος έσπευσε τότε να τον ελεήσει; Ο άγιος ποιμένας! Και έτσι φανερώθηκε πόσο φιλεύσπλαχνος, συγκαταβατικός και φιλόανθρωπος ήταν ο ιερός Χρυσόστομος. **26)** Μια άλλη παρόμοια περίπτωση είναι η υπόθεση των αιρετικών Αρειανών της Πόλεως. Πώς τους απομάκρυνε ο άγιος, αλλά και πως διευθετήθηκε η υπόθεσή τους με την μεσολάβηση του αγίου. **27)** Εν τω μεταξύ ο άγιος συνέχιζε απρόσκοπτα τις καυστικές ομιλίες του, των οποίων η αυθεντία σφραγιζόταν κατά την τέλεση της θείας Λειτουργίας με την φανέρωση (στην Αναφορά) του Παναγίου Πνεύματος (!), όπως έλεγαν πολλοί μάρτυρες. **28)** Η αυθεντία του αγίου ποιμένα τονίζεται και σε μια άλλη εκπληκτική ιστορία που αναφέρει σαν παράδειγμα ο συναξαριστής. Είχε ο άγιος μεταστρέψει στην ορθόδοξη πίστη ένα Μακεδονιανό αιρετικό που δεν πίστευε στην θεότητα του αγίου Πνεύματος, όχι όμως και την γυναίκα του η οποία προσπάθησε να αποδείξει στον άνδρα της ότι δεν υπήρχε διαφορά ανάμεσα στην θεία κοινωνία των Ορθοδόξων και των Μακεδονιανών. Ήλθε λοιπόν στην θεία Λειτουργία των Ορθοδόξων με τον άνδρα της προφασιζόμενη ότι είχε δεχθεί την ορθή πίστη και όταν της πρόσφερε ο άγιος τον «θείον άρτον» εκείνη τον έκρυσσε και τον αντικατέστησε με ένα άλλον καθαγιασμένον από τους Μακεδονιανούς. Όταν όμως τον έβαλε στο στόμα της, τότε διαπίστωσε ότι ο δικός της ο άρτος μετατράπηκε σε πέτρα! **29)** Μια άλλη περίπτωση που αναφέρει ο συναξαριστής είναι η περίπτωση του Γότθου (μισθοφόρου) στρατηγού Γαϊνά που ήταν αιρετικός αρειανός και πρόβαλε αξιώσεις για τον εκκλησιασμό των αρειανών στρατιωτών που υπηρετούσαν στον ρωμαϊκό στρατό του Βυζαντίου. Ο άγιος αντιμετώπισε τις αξιώσεις του και τον αποστόμωσε. **30)** Τέλος η αυστηρή ποιμαντορία του Ιερού Χρυσοστόμου φαίνεται στην φροντίδα για την κανονική τάξη την οποία προσπάθησε να επιβάλει και πέραν από τα όρια της βασιλεύουσας. Η περίπτωση της καθαιρέσεως του Αντωνίνου Εφέσου και ορισμένων άλλων μικρασιατών επισκόπων του είναι χαρακτηριστική. Η ανάρρηση του Αντωνίνου στον αποστολικό θρόνο της Εφέσου και η όλη μητροπολιτική ποιμαντορία του δεν ήσαν μόνο σιμωνιακή αλλά και καταδυναστευτική, όπως κατέδειξαν οι επτά σοβαρές κατηγορίες που πρόβαλε εναντίον του στην σύνοδο ο επίσκοπος Ουαλεντινουπόλεως Θεόφιλος. Ο Χρυσόστομος πήγε επί τόπου και επέβαλε την κανονική τάξη - κάτι που ήταν απαραίτητο αλλά του στοίχισε ακριβά αργότερα όταν ξέσπασε η κρίση στην εκκλησία και ο διωγμός εναντίον του. **31)** Μετά την επιστροφή του στην έδρα του συνέχισε χωρίς υποστολή το συνηθισμένο έργο του, την προστασία των χηρών, την φροντίδα των ορφανών, την βοήθεια στους αδικημένους, την καθοδήγηση

όλων στην αρετή, δηλ. στην επιμέλεια της ψυχής, και στο καθημερινό κήρυγμα του θείου λόγου πού έρεε σαν ανοιχτός κρουστός με πλούσιο γάργαρα νερό.

B) Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ Η ΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

31) Η Κρίση στην Εκκλησία: Το κόστος της συνεπούς και ακέραιης διακονίας του ι. Χρυσοστόμου άρχισε να μεγαλώνει με το ξέσπασμα μιας κρίσης στην εκκλησία πού χαρακτηρίζεται από τον συναξαριστή σαν μια άγρια λαίλαπα. Και η αιτία; Ποια ήταν η αιτία; Ήταν «το πάθος της φιλαργυρίας», πού πολεμούσε ο άγιος και την χαρακτήριζε σαν το «κακοηθέστατο και ανελευθερώτατο των άλλων παθών πάντων». Οι μεγαλόσχημοι δούλοι στο πάθος αυτό ήσαν εκείνοι πού κίνησαν τον πόλεμο και προκάλεσαν την κρίση. Πρώτη στον πόλεμο αυτό ήταν «η πρώτη των εραστών του πλούτου η (βασίλισσα) Ευδοξία», αν και ποτέ δεν αναφέρθηκε ο άγιος σε αυτήν ή σε άλλους προσωπικά όταν έλεγχε την φιλαργυρία γενικά. Εκείνη όμως που άκουγε το λόγια του τα έπαιρνε προσωπικά. Πως λοιπόν άρχισε ο πόλεμος εναντίον του αγίου ποιμένα;

31) Η αντιπαράθεση της Βασίλισσας Ευδοξίας και του ιερού Χρυσοστόμου:

Η αρχή της αντιπαράθεσης ήταν η περίπτωση του Πατρίκιου Θεοδέριχου του οποίου την περιουσία προσπάθησε να δημεύσει και να προσεταιρισθεί η βασίλισσα Ευδοξία. Του ζήτησε να την δανείσει χρήματα για κοινωνικούς (ανθρωπιστικούς) σκοπούς. Αυτός αρνήθηκε και κάτω από τις πιέσεις της βασίλισσας κατέφυγε στον άνθρωπο του Θεού. Ο άγιος λύτρωσε τον Πατρίκιο με την επέμβασή του και εκείνος τότε αφιέρωσε τον πλούτο του στην Εκκλησία. Τότε επενέβη η Ευδοξία και κατηγορήσε τον άγιο ότι ήταν εκείνος φιλοχρήματος. Και ο άγιος την ανταπάντησε ότι η δωρεά του Πατρικίου δόθηκε στον Χριστό. Εκείνον θα λυπήσεις και τον εαυτόν σου θα βλάψεις αν αντισταθείς σε αυτήν την δωρεά. «Τούτο πρώτον τη Ευδοξία σπέρμα της προς αυτόν (τον Χρυσόστομον) απεχθείας», σημειώνει ο συναξαριστής. **32)** Μια άλλη περίπτωση αντιπαράθεσης συνδέεται με κάποια χήρα Καλλιτρόπη που κατοικούσε στην Αλεξάνδρεια και έπεσε θύμα του Αυγουστάλιου (Ρωμαίου Διοικητού) Παυλακίου. Εκείνη τον πηγαίνει σε δίκη στην βασιλεύουσα και εκείνος μετατρέπει την δίκη σε βάρος της. Τότε προσφεύγει η Καλλιτρόπη στη βασίλισσα, και εκείνη χρησιμοποιεί την περίσταση για να εισπράξει χρήματα (Ταύτα η φιλοχρήματος εκείνη και ανελεύθερος και χρυσώ ζώσα, χρυσόν ορώσα, χρυσόν πνέουσα, χρυσόν νυκτός και μεθ' ημέραν φανταζομένη)! Η τελευταία επιλογή της χήρας είναι «ο πάντων λιμένας», ο άγιος στον οποίον και καταφεύγει. Ο άγιος ποιμένας ζητά από την βασίλισσα να επιστρέψει τα χρωστούμενα στην χήρα. Η Ευδοξία του ζητάει να μην ανακατευτεί στην υπόθεση. Εκείνος επιμένει, και εκείνη στέλνει δύο εκατόνταρχους να τον συλλάβουν. Εκείνοι σπεύδουν να εκτελέσουν την βασιλική εντολή, βλέπουν όμως όραμα ταξιάρχη αγγέλου που τους προειδοποιεί ότι προστατεύει τον άγιο! Η Ευδοξία δεν έχει άλλη επιλογή. Υποχωρεί. Χρησιμοποιεί όμως άλλο μέσο. Στέλνει τον Φρουμέντιο να τον μεταπέσει. Ο άγιος παραμένει αμετακίνητος, αλλά

μεσολαβεί για να πάρει η χήρα τελικά το οφειλόμενο!**33**) Η βασίλισσα αντεπιτίθεται. Στέλνει μήνυμα στον άγιο να περιορισθεί στα εκκλησιαστικά και να μην αναμιγνύεται στα πολιτικά. Εκείνος της απαντά ότι δεν ανακατεύεται, αλλά απλά ελέγχει την αδικία, επιτιμά και παρακαλεί, γιατί αυτός είναι ο ρόλος του επισκόπου. Ο επίσκοπος οφείλει να διδάσκει εναντίον των παθών, όπως η φιλαργυρία και να υποστηρίζει το δίκαιο. Η Ευδοξία αποφασίζει να εξοντώσει τον άγιο. Πώς; Κινεί εναντίον του κληρικούς και λαϊκούς, αυλικούς και γυναίκες. Οι θερμότεροι εταίροι αγωνιστές ήσαν ο πατριάρχης Θεόφιλος Αλεξανδρείας και οι Αντιοχειανοί επίσκοποι, Ακάκιος Βερροίας, Αντίοχος Πτολεμαΐδος, και ο Σεβηριανός Γαβάλων. Επίσης 2 πρεσβύτεροι και πέντε διάκονοι. Με άλλα λόγια χρησιμοποιεί η βασίλισσα συμμορία και συνομωσία.

34) Ο αρνητικός ρόλος του Θεοφίλου Αλεξανδρείας: Η αντιπαράθεση του Θεοφίλου με τον Χρυσόστομο έχει βαθιές ρίζες, τις οποίες παρουσιάζει ο συναξαριστής. Αρχίζει με την διαμάχη του Θεοφίλου με δύο καταξιωμένους ιερείς του, τον Πέτρο και τον Ισίδωρο. Ο Θεόφιλος κατηγόρησε τον πρώτο ότι δέχτηκε μια Μανιχαία (αιρετική) γυναίκα σε κοινωνία. Ο Πέτρος υποστήριξε ότι η γυναίκα αυτή είχε μεταστραφεί στην Ορθοδοξία και έφερε σαν μάρτυρά του τον Ισίδωρο που είχε χειροτονήσει ο μ. Αθανάσιος. Ο Θεόφιλος καθαίρεσε τον Πέτρο χωρίς λόγο και ζητούσε δικαιολογία για να τιμωρήσει τον Ισίδωρο. Η αφορμή δόθηκε όταν έλαβε ο Ισίδωρος 1000 χρυσά από την Θεοδότη την αδελφή του Υπάρχου Θεοδώρου για φιλανθρωπικούς σκοπούς με την παράκληση να μην μάθει τίποτε για αυτό ο Θεόφιλος που θα χρησιμοποιούσε τα χρήματα αυτά για κτίρια. Όταν πληροφορήθηκε περί τούτου ο Θεόφιλος τότε σχεδίασε την τιμωρία του Ισιδώρου. Τον κατηγόρησε γραπτώς στην σύναξη των πρεσβυτέρων ότι είχε περιπέσει στην ασέλγεια των σοδομιτών. Ο Ισίδωρος που ήταν 80 χρονών ζήτησε να παρουσιαστεί μάρτυρας. Ο Θεόφιλος πλήρωσε 15 χρυσά σε κάποιο νέο για να ψευδομαρτυρήσει με μέσο την αδελφή του. Ο νέος αυτός το είπε στην μητέρα του και η μητέρα του στον Ισίδωρο. Ο Ισίδωρος κατέφυγε στο θυσιαστήριο, αλλά ο Θεόφιλος τον απόβαλε. Έτσι άφησε την ενορία του και γύρισε στο μοναστήρι του στην Νιτρία όπου ήταν και πριν ως νέος. Αλλά ούτε και εκεί θα έμενε ήσυχος ο Ισίδωρος γιατί και εκεί θα τον καταδίωκε (λέγει ο συναξαριστής) ο Θεόφιλος, η μάλλον ο εχθρός και πολέμιος πάντων (ο διάβολος) δια αυτού (του Θεοφίλου). Πως έγινε αυτό; Η αφορμή ήταν κάποιο ζήτημα που είχε τότε ανακύψει στα μοναστήρια της Αιγύπτου.

35) Ωριγενισμός και ανθρωπομορφισμός: Το ζήτημα αυτό αφορούσε στο κατά πόσον θα μπορούσε να γίνει παραδεκτός ο ανθρωπομορφισμός της θεολογίας της Παλαιάς Διαθήκης, δηλ. αν ο Θεός έχει ανθρωπίνη σωματική μορφή, η όχι. Ο Θεόφιλος αποκήρυττε τους ανθρωπομορφιστές, δηλ. τους απλοϊκούς (αμαθείς) μοναχούς που έλεγαν ότι ο Θεός είχε σωματική ανθρωπίνη μορφή. Όταν έμαθαν την στάση του Θεοφίλου αποφάσισαν οι μοναχοί αυτοί να τον εκθρονίσουν. Εκείνος τότε προσπάθησε να ξεγελάσει τούς μοναχούς με λογοπαίγνιο λέγοντάς τους ότι έτσι τους είδε με τον νου του στον Θεό, και έτσι αποσόβησε την οργή

τους. Εκείνοι του ζήτησαν να αποκηρύξει ρητά τον Ωριγένη. Εκείνος όμως επαμφοτέριζε, μιλώντας και έτσι και αλλιώς, ενώ όφειλε σαν επίσκοπος να διδάξει ότι ο Θεός είναι ασώματος και η μόνη σωματική μορφή του είναι η ενσάρκωση του Λόγου του. Δηλαδή γίνεται ορατός ο Θεός μόνον δια μέσου της ανθρωπότητας του Χριστού, όχι όμως στην θεότητά του.

36) Οι Μακροί Αδελφοί (ηλικιωμένοι μοναχοί): Οι τέσσερις διακεκριμένοι μοναχοί γνωστοί ως Μακροί, ο Διόσκορος, ο Αμμώνιος, ο Ευσέβιος και ο Ευθύμιος είχαν άριστη σχέση με τον Θεόφιλο, ο οποίος τους εκτιμούσε βαθύτατα και τους είχε σαν κόρη των οφθαλμών του και στενούς συνεργάτες του στην Αλεξάνδρεια, όσον καιρό ήταν πραγματικός θεόφιλος (φίλος Θεού). Όταν όμως έγινε φιλάργυρος και φιλόχρυσος τα πράγματα άλλαξαν και έτσι οι μακροί αδελφοί γύρισαν πίσω στην μονή τους. **37)** Όταν έμαθε ο Θεόφιλος γιατί γύρισαν στην μονή τους αποφάσισε να τους τιμωρήσει. Τους διέβαλε στους ανθρωπομορφιανούς, λέγοντάς τους ότι ήσαν Ωριγενιστές, δηλ. πίστευαν ότι «τό θείον είναι ασώματον». Εκείνοι ήλθαν στην Αλεξάνδρεια για να απολογηθούν αλλά ο Θεόφιλος τους καταδίκασε και τους απόβαλε («αυτούς τε άμα και τον θείον Ισίδωρον αναθεματίσας αποκηρύττει»). Έπειτα χειροτονεί κάποια ανθρωπάκια και τα χρησιμοποιεί εναντίον των μακρών αδελφών εγχειρίζοντας τους λίβελους εναντίον τους, τους οποίους είχε συντάξει ο ίδιος! **38)** Έτσι επάνω σε αυτή τη βάση ζητά ο Θεόφιλος από τον Ρωμαίο Αυγουστάλιο (Διοικητή) να απελάσει τους οσίους άνδρες ως κακοδόξους. Ακολουθεί ο διωγμός των μοναχών και η καταστροφή της μονής τους. Οι ίδιοι ξέφυγαν τον διωγμό γιατί κρύφτηκαν στο φρέαρ της μονής. **39)** Στην συνέχεια έρχονται οι όσιοι γυμνοί στην Αλεξάνδρεια. Τους βλέπει και ξεσηκώνεται ο λαός που προβαίνει σε βανδαλισμούς, απαιτώντας την έκδοση και δίκη του Θεοφίλου. Εκείνος κρύβεται από φόβο για την οργή του λαού. Η επέμβαση του άρχοντα σώζει τους οσίους πατέρες. Εκείνοι όμως αποχωρούν στα Ιεροσόλυμα όπου ζητούν την υποστήριξη του επισκόπου Ιεροσολύμων Σιλβανού. Ο Θεόφιλος το μαθαίνει και γράφει αμέσως στον Σιλβανό να μην τους δεχθεί χωρίς την δική του συγκατάβαση ούτε εκκλησιαστικά ούτε ιδιωτικά. Γι αυτό και εκείνοι αποφάσισαν να συνεχίσουν το ταξίδι τους από τα Ιεροσόλυμα στην Κωνσταντινούπολη για να ζητήσουν εκεί το δίκιο τους. Με την άφιξή τους εκεί προσέρχονται στον γλυκό και ελεήμονα ποιμένα, αναφέροντάς του τα όσα υπέστησαν. Ο άγιος πληροφορείται τα πάθη τους και τους επιτρέπει να μείνουν στον ναό της αγίας Αναστασίας χωρίς όμως να κοινωνούν στα άχραντα μυστήρια πρίν κριθεί εκκλησιαστικά και επίσημα η περίπτωση τους.

40) Χρυσόστομος, Μακροί αδελφοί και Θεόφιλος: Ακολουθεί το γράμμα του Χρυσοστόμου στον Θεόφιλο με το οποίο του ζητά να συγχωρήσει τους μοναχούς. Ο Θεόφιλος όμως αγνοεί την έκκληση του Χρυσοστόμου και καταγγέλλει τους μακρούς αδελφούς στον βασιλιά, στέλνοντάς του λίβελους που είχε έντεχνα συλλέξει εναντίον τους. Οι μοναχοί με την σειρά τους υποβάλλουν τα δικά τους γράμματα στον άγιο. Εκείνος γράφει πάλι στον Θεόφιλο, που καταλαμβάνεται από

μανία εναντίον του αγίου. Τον εγκαλεί με πικρόχολο γράμμα ότι δεν έχει δικαίωμα να δικάζει υπερόρια, παραβαίνοντας τους κανόνες της Συνόδου της Νίκαιας (325) και να ανακατεύεται σε υποθέσεις που αφορούν την εκκλησία του. Τότε αναγκάζονται οι μοναχοί να γράψουν υπομνήματα στον βασιλιά για την υπόθεσή τους. Ο βασιλιάς γράφει στον άρχοντα της Αλεξάνδρειας και του ζητά να στείλει τον Θεόφιλο στην Κωνσταντινούπολη. Επίσης γράφει και στον Ιννοκέντιο Ρώμης να στείλει αντιπροσώπους για να ασχοληθούν με την διαμάχη του Θεοφίλου με τους μοναχούς της Νιτρίας. Οι συκοφάντες ομολογούν στις αρχές ότι όλα αυτά είναι κατασκευάσματα του Θεοφίλου. Εκείνος για να αποφύγει την φυλάκιση επανέρχεται στο ίδιο τέχνασμα. Δωροδοκεί τους άρχοντες! Διαδίδει επίσης ότι ο Ιωάννης έδωσε κοινωνία στον Διόσκορο. Έτσι πηγαίνει στην Κωνσταντινούπολη όχι για να κριθεί αλλά για να κρίνει! Πηγαίνει με πολλούς επισκόπους και πείθει τον Επιφάνιο Κύπρου να γράψει στον Ιωάννη να απόσχει από τα βιβλία του Ωριγένη. Ο άγιος διαβλέπει τις ραδιουργίες αλλά εμπιστεύεται τον εαυτόν του στον Κύριο.

41) Χρυσόστομος και Ευδοξία: ο αμπελώνας της χήρας του Θεογνώστου. Ο Θεόγνωστος ήταν άρχοντας πού τον διέβαλαν στον βασιλιά και δήμευσαν την περιουσία του. Αποβλήθηκε στη Θεσσαλονίκη αλλά πέθανε καθ' οδό προς τον προορισμό του. Η χήρα γυναίκα του απευθύνθηκε στον Μέγα Ποιμένα. Ο Μέγας με την σειρά του την φροντίζει και την προστατεύει συνδέοντάς την με ξενώνα της Εκκλησίας. Η Ευδοξία όμως την προκαλεί και την εμπλέκει σε νέα περιπέτεια. Προσπαθεί να της πάρει τον αμπελώνα της. Επεμβαίνει όμως ο άγιος. Τον εγκαλεί η Ευδοξία ότι αγνοεί τους νόμους. Εκείνος πηγαίνει αυτοπροσώπως και μιλάει στην Ευδοξία, ζητώντας της να μην μιμηθεί την γυναίκα του Αχαάβ. Εκείνη έξαλλη εναντίον του προχωρεί σε κκατάσχεση του αμπελώνα της χήρας χωρίς αποζημίωση. Τότε ο Μέγας Ποιμένας ειδοποιεί τους θυρωρούς του ναού να μην επιτρέψουν την είσοδο στην βασίλισσα. **42)** Μετά από λίγο στην γιορτή του Σταυρού γίνεται κοσμοσυρροή. Προσέρχεται και η βασίλισσα, αλλά οι θυρωροί δεν της επιτρέπουν την είσοδο, σύμφωνα με την εντολή του Μεγάλου Ποιμένα. Η Ευδοξία αποκαλεί την πράξη αυτή «ύβριν». Ένας από τους παρεστώτες κτυπά με το ξίφος την θύρα του ναού και παραλύει η δεξιά του! Οπότε η Ευδοξία επιστρέφει στα δώματά της. Ο παράλυτος στο χέρι προσέρχεται στον Μέγα Ποιμένα και δηλώνει μετάνοια. Θεραπεύεται ύστερα από νίψη του χεριού του σε λουτήρα σύμφωνα με την οδηγία του αγίου.

43) Ο Επιφάνιος Κύπρου και ο Χρυσόστομος: Σύμφωνα με τον Συναξαριστή ο Επιφάνιος ήλθε στην Κωνσταντινούπολη πολύ πριν έλθει ο Θεόφιλος. Ήρθε με τα αντιωριγενικά συγγράμματά του. Δεν ζήτησε να συναντήσει τον Χρυσόστομο γιατί ήταν (κακώς) πληροφορημένος για την στάση του έναντι του ωριγενισμού. Γύρισε παντού στην Πόλη, χειροτόνησε διάκονο και αρνήθηκε την φιλοξενία του Χρυσόστομου που τον προσκάλεσε. Ο άνθρωπος του Θεού του υπενθύμισε το εκκλησιαστικό έθος ότι όφειλε να καταλύσει μαζί του. Εκείνος του απήντησε ότι

θα το έκανε αυτό μόνον εάν καταδίκασε τον ωριγενισμό. Ο Μέγας του διαμήνυσε ότι το ζήτημα του ωριγενισμού έπρεπε να διερευνηθεί με νηφαλιότητα και όχι με προπέτεια. Εν τω μεταξύ πληροφορήθηκε η Ευδοξία την διαφωνία αυτή των δύο αρχιερέων και προσκαλεί τον Επιφάνιο να συγκαλέσει σύνοδο κατά του αλαζόνα Ιωάννη που δέχεται κάποιο αντιεκκλησιαστικό δόγμα. Μάλιστα τού διαμήνυσε τα εξής: «Σοι των εκκλησιών πασών την αρχήν δίδωμι και αξιώ σύνοδον κατ' αυτού εγείραι και του θρόνου, καθάπερ εστί δίκαιον, καθελείν». Με τα λόγια αυτά έδειχνε τον θυμό της. Η απάντηση του Επιφανίου ήταν αποστομωτική. «Τέκνον, εάν ο Ιωάννης κατηγορηθεί για αίρεση και δεν προσέλθει αν κληθεί, η αντίθετα εάν αποδείξει ότι είναι καθαρός από αυτήν, ή και εάν ακόμη μετανοήσει για την αίρεση αυτή δεν μπορώ να τον καταδικάσω γιατί η βασιλεία δεν κρίνει την ιεροσύνη. Επίσης, οι βασιλείς πρέπει να είναι αμνησίκακοι. Τότε η Ευδοξία από τη μεγάλη λύπη της ξεστόμισε κάτι τελείως παράλογο και επικίνδυνο! «Αν ο Ιωάννης δεν κατακριθεί για την υπεροψία του, τότε θα διατάξω να ανοιχθούν οι ναοί των ειδώλων και να αναβιώσει η ειδωλολατρία». Στο σημείο αυτό εύλογα διερωτάται ο συναξαριστής: «Τι περισσότερο έκανε η Ηρωδιάδα όταν πίστεψε στον θάνατο του άλλου εκείνου Ιωάννη»; Βέβαια η διαφορά ανάμεσά τους έχει να κάνει με τα πάθη τους. Η Ηρωδιάδα είχε το πάθος της ακολασίας. Η Ευδοξία όμως είχε το πάθος της πλεονεξίας. Και οι δυο τους αρνήθηκαν τον έλεγχο και επιδίωξαν την απαλλαγή. Ωστόσο ο Επιφάνιος που κατάλαβε πόσο απαράδεκτα ήταν όλα αυτά είπε τότε: «Εγώ δεν έχω απολύτως καμιά θέση σε μια τέτοια κρίση». Έτσι αποχώρησε για την έδρα του. Κατά τον συναξαριστή είναι μάλλον ψεύτικη η φήμη, ότι συναίνεσε και αυτός στην καθαίρεση του Χρυσοστόμου. Αλλά ούτε και ο Χρυσόστομος τα γνώριζε αυτά. Και έτσι ίσως να έγινε τούτο κατά θεία οικονομία, για να φανερωθεί κάτι άλλο, η πατερική αυθεντία και αγιότητα και η δική του και η του Επιφανίου. Ίσως να ευχήθηκαν ο ένας στον άλλο να μην ξαναγυρίσουν ζωντανοί στο θρόνο τους, το οποίο και έγινε! Απεβίωσαν και οι δύο εκτός έδρας και έτσι, ή αυτό ήταν θεία οικονομία γιατί φανερώνει ότι ήσαν και οι δυο τους άγιοι για αυτό και εκπληρώθηκε η επιθυμία τους, ή μπορεί να ήταν και μια κακιά φήμη για κάτι που ποτέ δεν έγινε.

44) Ο Θεόφιλος στην Κωνσταντινούπολη: Λίγο αργότερα έρχεται ο Θεόφιλος στην Κωνσταντινούπολη με πολλούς επισκόπους κατά πρόσκληση της Ευδοξίας. Συγκεντρώνεται πλήθος από κακούς ανθρώπους που ήθελαν την καθαίρεση του σοφού ποιμένα. Ποιοι ήσαν αυτοί; Αμαρτωλές ψυχές, ένοχοι τους οποίους είχε αποδείξει ανάξιους για την ιεροσύνη η αδέκαστη γνώμη του Ιωάννη. Συναντήθηκαν μυστικά με την Ευδοξία, αντάλλαξαν δώρα και συνωμότησαν εναντίον του αγίου. Έβαψαν τις ψυχές τους με το αίμα αθώου, χωρίς να απλώσουν τα χέρια τους επάνω του και χωρίς να μάθει τίποτε ο βασιλιάς Αρκάδιος. Βρήκαν λοιπόν την αφορμή που ζητούσαν, χωρίς όμως να υπάρχει καμιά αλήθεια σε αυτήν. Κήρυττε ο Μέγας Ποιμένας για τους ιερείς του αίσχους που έφαγαν στο τραπέζι της Ιεζάβελ, όπως λέγει ο Ηλίας στο βιβλίο των Βασιλειών (Γ', 18:1συν). Πήραν τα λόγια του ο Θεόφιλος και η συμμορία του και τα μετέφεραν στον βασιλιά, ερμηνεύοντάς τα ότι

δήθεν αναφέρονταν σ' αυτούς και στην βασίλισσα. Λυπάται ο βασιλιάς και ενδίδει στο αίτημα της καταδίκης του αγίου που του είχε υποβληθεί. Έτσι ετοιμάζεται σύνοδος με τους αντιφρονούντες. Δύο διάκονοι που είχαν καθαιρεθεί από τον άγιο, ο ένας για μοιχεία και ο άλλος φόνο, αποκαθίστανται στον βαθμό τους και δίνουν ψεύτικους λίβελους διαβολών κατά του Πατριάρχη.

Η ΤΡΙΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ: Η ΠΡΩΤΗ ΚΑΙ Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΞΟΡΙΑ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

45) Η ψευδοσύνοδος στη Δρύ και η πρώτη εξορία του Χρυσοστόμου:

Γίνεται σύναξη στην Δρύ (403), στον αγρό του Ρουφίνου κοντά στην Χαλκηδόνα, όπου έρχεται ο Θεόφιλος και οι Αντιοχειανοί επίσκοποι, Σεβηριανός, Ακάκιος και Αντίοχος. Ο Χρυσόστομος είχε 40 επισκόπους με το μέρος του που απορούσαν πώς ήταν δυνατόν ο Θεόφιλος που είχε κληθεί στην Πόλη για να κριθεί, πέτυχε να μεταπείσει τους άρχοντες και να ποζάρει σαν κριτής των άλλων. Τους έλεγε όμως ο Χρυσόστομος να μην μικροψυχούν γιατί στην βασιλεία των ουρανών εισέρχεται κανείς ύστερα από πολλές θλίψεις. Έλεγε επίσης ότι κανείς δεν πρέπει να αφήσει την Εκκλησία για χάρη του. Ζητά μόνον να τον μνημονεύουν στις προσευχές τους. Ζητά επίσης να μην διακόψουν την κοινωνία, για να μην γίνει σχίσμα, όχι όμως να υπογράψουν την καθαίρεσή του, γιατί δεν είχε κάνει κανένα παράπτωμα. Ακολουθεί η κλήση του να παρουσιασθεί στη σύνοδο και να απολογηθεί για τούς λίβελους που έχουν κατατεθεί εις βάρος του. Τον καλούν απλά σαν Ιωάννη και όχι σαν αρχιεπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως. Ο Χρυσόστομος στέλνει αντιπροσωπία τριών επισκόπων και δύο πρεσβυτέρων (όπως αναφέρει η επιστολή του προς τον πάπα Ρώμης Ιννοκέντιο), τονίζοντας ότι δεν αποφεύγει την κρίση αλλά τον δηλωμένο εχθρός και φανερό πολέμιο, και ότι δεν μπορεί κανονικά να δικάζει ο εξ Αιγύπτου τους εν Θράκη επισκόπους. Ο Θεόφιλος όμως συνέχισε την αντικανονική διαδικασία εναντίον του. Κακοποίησε τους απεσταλμένους του Χρυσοστόμου χωρίς να σεβαστεί την ιερατική τους ιδιότητα. Έπειτα ειδοποίησε τον βασιλιά ότι επειδή αρνήθηκε ο Χρυσόστομος να προσέλθει στην σύνοδο και να απαντήσει στις σοβαρές κατηγορίες που διατυπώθηκαν εναντίον του, καθαιρέθηκε σύμφωνα με τους ιερούς κανόνες και κατά συνέπεια πρέπει το κράτος να τον απελάσει από την Πόλη. Τότε ξεσηκώθηκε ο λαός υπέρ του Χρυσοστόμου με διαμαρτυρίες προς τον βασιλιά εναντίον του Θεοφίλου. Ο άγιος όμως (όπως έγραψε στον Ιννοκέντιο) δέχθηκε να τον απομακρύνουν από την Πόλη αργά το βράδυ για να αποφευχθεί μεγαλύτερο κακό στον λαό, αφού πρώτα δήλωσε ότι ζητούσε να συγκληθεί κανονική σύνοδος για να εξετάσει τα άτοπα συμβάντα. Τον αποβίβασαν πέρα από το στόμιο της Προποντίδας, στην Πραίνετο. Ωστόσο γράφει ο Θεόφιλος στον Ιννοκέντιο για να τον ενημερώσει σχετικά με την καθαίρεση. Επίσης καταδικάζει τον Ηρακλείδη της Εφέσου (που είχε αντικαταστήσει τον σιμωνιακό Αντωνίνο) χωρίς να τον καλέσει να απολογηθεί, και προκαλεί και σωρεία άλλων ατοπημάτων και ταραχών. Ξεσηκώνεται λοιπόν ο κόσμος της βασιλεύουσας εναντίον και εκείνος αναχωρεί κρυφά για την Αίγυπτο για να αποφύγει τον διωγμό. Ταυτόχρονα συμφιλιώνεται με τους Μακρούς Αδελφούς και παραδέχεται τα βιβλία του Ωριγένη

τα οποία είχε προηγουμένως απορρίψει.

46) Η επιστροφή του Χρυσοστόμου από την πρώτη εξορία του:

Τότε πού έγιναν αυτά συνέβη ένα βράδυ να γίνει δυνατός σεισμός στην Πόλη από τον Θεό που δημιούργησε ρήγματα στους βασιλικούς κοιτώνες. Ο λαός το είδε αυτό σαν θεομηνία και φώναζε να ανακληθεί ο άγιος ποιμένας. Αυτό ακριβώς έπραξε ο βασιλιάς. Ανακάλεσε τον Ιωάννη τον Χρυσόστομο στην θέση του. Έμαθε ο κόσμος για την επιστροφή του στις 13 Νοεμβρίου και κατέκλυσε τους δρόμους της Κωνσταντινούπολης. Ήταν σωστή λαοθάλασσα και τα κύματά της οι υμνωδίες που αναπέμπονταν στον πανάγαθο Θεό. Εκδήλωναν έτσι την λύπη τους γιατί τον στερήθηκαν αλλά και την άκρα ευχαρίστηση τους που επέστρεφε κοντά τους. Ο άγιος έφθασε έξω από την Πόλη, αλλά δεν εισήλθε. Ήθελε να βεβαιωθεί ότι θα συγκαλούσε ο βασιλιάς κανονική σύνοδο που θα αποφάσιζε συνοδικά για την θέση του. Στο τέλος όμως ενέδωσε στις εκκλήσεις του λαού και των αρχόντων και εισήλθε στην Πόλη όπου και ανέλαβε ξανά τον θρόνο του. Τότε, λέγει ο συναξαριστής, ξαναπήρε η Εκκλησία τον νυμφίο της, λύθηκε το πένθος της, άνθισε και ανέθαλλε γιατί ποτίστηκε από τους ποταμούς των εμπνευσμένων λόγων του. Εντούτοις ο φθόνος δεν έλειψε, αλλά ξαναδυνάμωσε και κατάφερε να εκδιώξει ξανά τον Ποιμένα από το ποίμνιό του! Μα πώς, πώς έγιναν όλα αυτά;

Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος
και σκηνές του βίου του

47) Η δεύτερη εξορία του Χρυσοστόμου (404): Η αφορμή δόθηκε όταν έστησε η βασίλισσα Ευδοξία την ασημένια στήλη του ομοιώματός της κοντά στο ιερό της εκκλησίας της αγίας Σοφίας και προκάλεσε αναπόφευκτα διάφορες κοσμικές εκδηλώσεις («δημώδεις παιδιαί»). Ο άγιος αποκήρυξε αυτήν την ενέργεια σαν ύβρη, γιατί τα άσματα των εκδηλώσεων αποτελούσαν ανοιχτή αντιπαράθεση στις υμνωδίες και ακολουθίες της εκκλησίας. Η Ευδοξία θεώρησε τα λόγια του ποιμένα ύβρη κατά του προσώπου της. Και το αποτέλεσμα; «Ευθύς ουν σύνοδος εκροτείτο πάλιν και βασιλικά προς τούτῳ γράμματα διεπέμποντο, άλλους τε των επισκόπων και τος πρώην ἐπισκόπους μετακαλούμενα». Δεν υπήρχε όμως «εὐπρόσωπος ἀφορμή». Γράφουν στον Θεόφιλο, το Λιβυκό θηρίο, όπως τον αποκαλεί ο συναξαριστής. Εκείνος όμως δεν απαντάει με ευθύτητα. Στέλνει τρεις επισκόπους, οπλίζοντάς τους με τον κανόνα που είχε χρησιμοποιηθεί από τους Αρειανούς κατά του αγίου Αθανασίου. «Εάν κάποιος επίσκοπος ή πρεσβύτερος, δικαίως ή και

αδίκως καθαιρεθείς επανέλθει στην εκκλησία από μόνος του χωρίς συνοδική απόφαση δεν έχει πλέον το δικαίωμα να απολογηθεί» (Σύνοδος Εγκαινίων Αντιοχείας). Η εντολή του Θεοφίλου ήταν να απελαθεί ο Χρυσόστομος από τον βασιλιά με βάση αυτόν τον κανόνα, χωρίς να του δοθεί άλλη ευκαιρία να απολογηθεί. Συνάχτηκαν λοιπόν ενώπιον του βασιλιά οι επίσκοποι, και οι κατά (οι τρεις) και οι υπέρ (δέκα), και διαφώνησαν όσον αφορά στον κανόνα αυτόν. Τελικά όμως συμφώνησαν οι μεν για την ισχύ του κανόνα, οι δε ότι δεν μπορούσε να εφαρμοσθεί στην περίπτωση του Ιωάννη γιατί δεν είχε καθαιρεθεί από σύνοδο αλλά εξωσθεί από τις πολιτικές αρχές και όχι από σύνοδο.**48)** Όταν πλησίαζε το Πάσχα (του 404) πείστηκε ο βασιλιάς ότι ο κανόνας ίσχυε και στην περίπτωση του Ιωάννη. Έτσι του ζητά να αποχωρήσει ως καταδικασμένος από δύο συνόδους. Εκείνος αρνείται ευθαρσώς, επικαλούμενος την εκλογή του από τον Θεό. «Εγώ παρά του Θεού και Σωτήρος την Εκκλησίαν επιτραπείς, υποχωρήσαι ταύτης εκών δέδοικα». Του επιτρέπουν να μείνει στην επισκοπή, όχι όμως και να λειτουργεί. Έρχεται το Πάσχα και ζητά ο βασιλιάς την γνώμη της ομάδας του Ακακίου και του Αντιόχου. Τι δέον γενέσθαι; Το αίμα του επάνω μας, είπαν. «Ούτως ερήμην καταψηφίζονται του δικαίου χωρίς λόγο και χωρίς απολογία». Το τι συνέβη μετά, κατά το Μέγα Σάββατο, το διηγείται ο ίδιος ο Μέγας Ποιμένας στην επιστολή του προς τον πάπα Ιννοκέντιο. Ο Λούκιος με τους οπλοφόρους του εκδίωξαν τον λαό από την πόλη με τους Ιωαννίτες λειτουργούς του και λειτουργούσαν στα δάση. Αυτό συνεχίστηκε μέχρι την Πεντηκοστή, οπότε εξοργίσθηκαν οι εχθροί του Μεγάλου Ποιμένα. Έπεισαν τον βασιλιά να τον αποβάλει με βία. Εστάλη το μήνυμα της βασιλικής αποφάσεως και ο Μέγας συγκέντρωσε τους επισκόπους του και τους έδωσε τις τελευταίες υποθήκες του. Ενώ γινόταν αυτό τον ειδοποίησαν ότι ερχόταν ο Λούκιος με στράτευμα. Οι επίσκοποι του ζητούν να φύγει για να μην έλθει ο λαός σε αντιπαράθεση με τον στρατό και προκληθούν αιματηρά επεισόδια. Εκείνος τους αποχαιρετά και υπόσχεται να αποχωρήσει.**49)** Στην συνέχεια αποχαιρετά την Ολυμπιάδα για την οποία μιλάει ο συναξαριστής διεξοδικά. Ήταν για τον μακάριο Ιωάννη ότι η Θέκλα για τον Παύλο. Μαζί με την Ολυμπιάδα ήσαν και οι άλλες διακόνισσες, η Πρόκλη, η Πενταδία και η Σιλβανή, που έλαβαν τις τελευταίες εντολές και παραινέσεις του αγίου ποιμένα. Έπειτα φεύγει κρυφά από την ανατολική πύλη, γιατί ο κόσμος τον περιμένει στην δυτική. Το μαθαίνει ο λαός και χωρίζονται σε εκείνους που λυπούνται και σε εκείνους που χαίρονται. **50)** Τότε όμως συμβαίνει κάτι το τρομερό. Βγαίνει φωτιά από τον επισκοπικό θρόνο στην μεγάλη εκκλησία «ουδεμιάς χειρός αναφθέν»! Φωτιά θεομηνίας πού θύμιζε τον σεισμό της πρώτης έξωσης του αγίου. Καταστρέφεται ο πατριαρχικός ναός και τα γύρω κτίσματα εκτός από τον οικίσκο που φυλάγονταν τα ιερά σκεύη. Αυτό γίνεται, γράφει ο συναξαριστής, όχι για να σωθεί ο χρυσός αλλά για να μην συκοφαντηθεί ο άγιος ποιμένας. Παρόλα αυτά η φωτιά χρεώνεται στους Ιωαννίτες. **51) Τά μετά την εξορία γεγονότα:** Έτσι ο Μέγας άνθρωπος του Θεού οδηγείται από στρατιώτες στην Κουκουσό της Αρμενίας όπου φθάνει τελικά μετά από 70 μέρες εξοντωτικής πορείας και ταλαιπωρίας! Ο συναξαριστής περιγράφει το

μαρτύριο του προσφέροντας αποσπάσματα από της επιστολές του αγίου που έγραφε κατά την πορεία του (επιστολές 118, 120, 121, 234, και 221 ολόκληρη).

52) Στην Κουκουσό τον υποδέχεται ο επίσκοπος Αδελφειός της Αραβισσού όπου υπήρχαν πολλοί ειδωλολάτρες. Του φέρνουν ένα νεαρό παιδί που ήταν παράλυτο για να το θεραπεύσει. Ο άγιος του μιλάει για τον αληθινό Θεό και το καθοδηγεί στην πίστη. Εκείνο πιστεύει, ο άγιος προσεύχεται και το νεαρό παιδί θεραπεύεται. Ακολουθεί μαζική επιστροφή στην χριστιανική πίστη του λαού της περιοχής που βαπτίζεται από τον άγιο, και η χειροτονία 7 επισκόπων, πρεσβυτέρων και διακόνων ύστερα από την και η οργάνωση της εκκλησίας, της κατήχησης και της λειτουργικής.**53)** Εν τω μεταξύ το μαρτύριο του Ιωάννου περιλαμβάνει και το μαρτύριο των υποστηρικτών και μαθητών του, των λεγομένων Ιωαννιτών. Ο συναξαριστής παρέχει λεπτομέρειες για το πώς ακριβώς έγιναν κοινωνοί των θλίψεων του Μεγάλου ποιμένα και οι συνεργάτες του. Το μαρτύριο αυτό συνδέεται με την στάση και πολιτική των διαδόχων του Ιωάννου στο θρόνο της Κωνσταντινούπολης περί των οποίων γράφει ο συναξαριστής. **54)** Πρώτος διάδοχος είναι ο Αρσάκιος, που ήταν πάνω από 80 ετών όταν χειροτονήθηκε και πατριάρχευσε μόνο για 14 μήνες. **55)** Ο επόμενος πατριάρχης ήταν ο Αττικός ο οποίος προέβη σε φοβερά έργα. Απόβαλε τον Ηρακλείδη Εφέσου που είχε αντικαταστήσει τον Αντωνίνο και τοποθέτησε στην θέση του ένα τριβούνο ευνούχο. Καταδίωξε τους Ιωαννίτες και επικρότησε την επιπήδηση στον θρόνο της Αντιόχειας του ιταμού και μοχθηρού Πορφυρίου τον οποίον χειροτόνησαν οι γνωστοί εχθροί του Χρυσοστόμου, ο Αντίοχος, ο Σεβηριανός και ο Ακάκιος, και ο οποίος σαν πατριάρχης προέβη προέβη σε ανήκουστα έκτροπα. **56)** Κάτω από τις συνθήκες αυτές οι Ιωαννίτες, επίσκοποι και κληρικοί, στρέφονται στον βασιλιά Ονώριο της Δύσης και στον πάπα Ιννοκέντιο της Ρώμης. Στέλνουν τρεις επιστολές, μία από τους λαϊκούς, μία άλλη από τον κλήρο και μια τρίτη που υπογράφηκε από 40 επισκόπους. Καταγγέλλουν ότι «κακώς και αθέσμως η δευτέρα τετόλμηται κατά Ιωάννου υπερορία», και ζητούν επιστροφή του αγίου και Σύνοδο στη Θεσσαλονίκη. Η Δύση στέλνει αντιπροσωπεία επισκόπων που μεταφέρει γράμματα και υπομνήματα υπέρ του Χρυσοστόμου και των αιτημάτων των Ιωαννιτών. Ανάμεσά τους είναι και οι Ιωαννίτες επίσκοποι Κυριακός, Δημήτριος, Παλλάδιος και Ευλύσιος.**57)** Δυστυχώς όμως στην Ελλάδα τους συλλαμβάνουν οι χιλίαρχοι κατ εντολή της παμπόνηρης Ευδοξίας και τους οδηγούν αιχμαλώτους σε φρούριο της Θράκης (στον Αθύρα). Εκεί τους ανακρίνουν, τους παίρνουν τα γράμματα και τα δώρα προς τον βασιλιά Αρκάδιο. Ταυτόχρονα τους προσφέρουν 3000 χρυσά για να αναγνωρίσουν και να κοινωνήσουν με τον Αττικό. Η άρνησή τους να συμβιβαστούν κατέληξε σε βασανισμούς. Ωστόσο κάποιοι άλλοι εμφανίζονται ως δήθεν Ιωαννίτες και αναγνωρίζουν τον Αττικό ζητώντας σαν αντάλλαγμα 3000 χρυσά. Τελικά κατάφεραν οι δυτικοί απεσταλμένοι ύστερα από άλλες αντίξοες περιπέτειες να επιστρέψουν στη Ρώμη μετά από τέσσερις μήνες και να αναφέρουν

τα ανήκουστα δεινά στα οποία υποβλήθηκαν από τους εχθρούς του Χρυσοστόμου.

58) Τά τελευταία γεγονότα της εξορίας του ιερού Χρυσόστομου:

Στην Κουκουσό ο Χρυσόστομος συνέχισε την ποιμαντική δράση του στο πλάι του Αδελφείου. Κηρύττει, διδάσκει, ιεροπραττει, γράφει επιστολές (τις πιό περίφημες στην Ολυμπιάδα). Συνιστά υπομονή, και εξηγεί ότι κανένα λυπηρό δεινό δεν είναι τόσο τρομερό όσο η αμαρτία. Τά δεινά λοιπόν που υποφέρει κανείς - και τα δικά του τα περιγράφει το κεφάλαιο αυτό με αρκετή παραστατικότητα - είναι πρόσκαιρα και οδηγούν γρηγορότερα στην τελείωση. Η στάση του αυτή εξοργίζει τους εχθρούς του οι οποίοι από φθόνο σχεδιάζουν την εξόντωσή του. Τον στέλνουν με νέα εντολή στην Αραβισσό όπου υφίσταται νέες συκοφαντίες, αντιπαραθέσεις και κακοπάθειες. Εκείνος όμως παραμένει αήττητος στην προσκόλληση του στην αλήθεια και επιτελεί έργο ποιμαντικής οικοδομής και ενισχύσεως στους πιστούς που τον περιτριγυρίζουν. Ο φθόνος όμως των εχθρών του τους ωθεί να τον στείλουν σε νέα εξορία στην ερημική Πιτιούντα, στα σύνορα της ρωμαϊκής κυριαρχίας που γίνονταν συνεχείς επιδρομές των βαρβάρων.**59)** Καθώς προχωρούσε στη νέα αυτή δοκιμασία ήταν φανερό ότι το τέλος της ζωής του ήταν πλησίον. Λίγες μέρες πριν γίνει αυτό είδε σε όραμα να τον επισκέπτονται και πάλιν οι απόστολοι Πέτρος και Ιωάννης για να τον ενισχύσουν και να τον βεβαιώσουν ότι η τελική νίκη του κατά των δαιμόνων πλησίαζε. Του έδωσαν να φάγει κάτι που υπόδειξαν λέγοντάς του ότι αν το έτρωγε δεν θα χρειαζόταν τίποτε περισσότερο. Εκείνος υπάκουσε και έφαγε χωρίς όμως να εξηγήσει τίποτε για το περιστατικό αυτό πού έγινε γνωστό στο ποσοστό που το άκουσαν οι δύο διάκονοί του που τον ακολουθούσαν μέχρι τέλους και οι οποίοι παρέδωσαν και πολλά άλλα συμβάντα του βίου του εκείνης της περιόδου. Η οδοιπορία συνεχίστηκε ανελέητα κάτω από τις πιο αντίξοες καιρικές συνθήκες. **60)** Η Πιτιούντα ήταν ο τελικός προορισμός. Δεν έφθασε όμως ποτέ εκεί -σύμφωνα με την πρόρρηση του Επιφανίου, όπως παρατηρεί ο συναξαριστής! Έφθασαν στα Κόμανα και έκανα στάση στο μαρτύριο του αγίου Βασιλίσκου πού είχε μαρτυρήσει στο διωγμό του Μαξιμιανού. Το βράδυ του παρουσιάζεται ο άγιος μάρτυρας και του λέγει, ότι αύριο θα είναι και οι δύο τους μαζί («Θάρσει αδελφέ, φάναι και χαίρε, συνάψει γαρ αμφοτέρους η επιούσα»). Παρουσιάζεται και στον νεωκόρο ζητώντας του να ετοιμάσει τόπο για την ταφή του. Την άλλη μέρα οι φρουροί του τον υποχρεώνουν να συνεχίσει την πορεία προς την Πιτιούντα. Εκείνος δυσανασχετεί λόγω του οράματος. Τελικά όμως ο καιρός και η αποπλάνηση των φρουρών από κάποιο χρησμό τούς ξαναγυρίζουν στα Κόμανα, στο μαρτύριο του Βασιλίσκου. Τέλεσε την θεία Λειτουργία, κοινώνησε, διένειμε τα υπάρχοντά του στους μαθητές του και στους πιστούς που ήσαν γύρω του, ακόμη και τα υποδήματά του, είπε την τελευταία του συνηθισμένη ευχή («Δόξα σοι Κύριε πάντων ένεκεν») έκανε το σημείο του σταυρού άπλωσε τα ωραία αποστολικά πόδια του στη γη και έφυγε για το ευλογημένο ταξίδι που θα τον οδηγούσε να δει τον Χριστό, να είναι μαζί με τον Χριστό, και να αγάλλεται αιώνια με την ωραιότητα του Προσώπου του. Η εκδημία αυτή και μετάθεση του αγίου πατέρα συνέπεσε με την ημέρα του Σταυρού στις 14 Σεπτεμβρίου του 407 -γεγονός που σηματοδοτούσε το ότι ο άγιος είχε σταυρωθεί ολοκληρωτικά για τον κόσμιο, ότι δεν είχε κανένα άλλο καύχημά του παρά τον σταυρό του Χριστού, ότι

Κοίμηση ιερού Χρυσοστόμου

[Το μαρτύριο του ιερού Χρυσοστόμου τάραξε την Εκκλησία σε ολόκληρη την οικουμένη. Οι μαθητές του, που αποτελούσαν πλήθος επισκόπων, ιερέων, μοναχών και πιστών, δεν αναγνώρισαν τους διαδόχους του. Το σχίσμα των Ιωαννιτών όπως ονομάζεται υιοθετήθηκε και από τις εκκλησίες της Δύσεως και μάλιστα της πρεσβυτέρας Ρώμης. Η άρση του έγινε εν μέρει όταν αναγράφηκε στα δίπτυχα των πατριαρχείων το όνομα του ιερού Χρυσοστόμου - Αντιοχείας (413), Κωνσταντινουπόλεως και Αλεξανδρείας (417) και τελικά στην ανακομιδή των λειψάνων του στην Κωνσταντινούπολη από τον Αρχιεπίσκοπο και πρώην μαθητή του Πρόκλο.]

Πηγές: saintjohnthebaptist.org- blogger.com- fdathanasiou.wordpress.com